

**Trendy rozwojowe światowe gospodarki –
czy można je przełożyć na strategię rozwoju
konkretnej firmy**

dr Krzysztof Pawłowski
Prezydent WSB-NLU w Nowym Sączu

***"Europejskie Forum Gospodarcze - Łódzkie 2008",
27-29.11.2008 r.***

Raport Amerykańskiego National Intelligence Council's „Global Trends 2015” z 2000 r.

7 kluczowych obszarów („drivers”) wpływających na przyszłość:

- 1) demografia
- 2) zasoby naturalne i środowisko naturalne
- 3) nauka i technologia
- 4) gospodarka globalna i globalizacja
- 5) narodowe i międzynarodowe „governance”
- 6) przyszłe konflikty
- 7) rola USA

Między innymi raport przewidywał malejącą rolę (i siłę) Rosji.

Jak wyobrażenie o przyszłości świata zmieniły:

w 2001 r. - atak na WTC

w 2008 r. - atak Rosji na Gruzję

- kryzys finansowy w USA
i rozszerzający się na cały świat

2006-2008 - skok cen ropy 160 i 50 USD.

WYŻSZA SZKOŁA
NATIONAL - LOU

WNIOSKI:

czasy burzliwe (Drucker)

rosnąca niepewność

narastająca szybkość zmian

WYŻSZA SZKOŁA
NATIONAL - LOU

GLOBALIZACJA:

wg MFW – rosnąca współzależność (integracja) gospodarek krajowych, szczególnie wskutek zwiększającego się handlu międzynarodowego i przepływów finansowych (2000).

wg Rybińskiego: swobodny przepływ towarów, usług, pracy, kapitału i wiedzy pomiędzy krajami.

GLOBALIZACJA – PRZYKŁAD

Raport WTO z 1998 r.:

Wartość amerykańskiego samochodu pochodzi:

w 30% z procesu składania w Korei

17,5% części i zaawansowane technologie z Japonii

7,5% procesu projektowania w Niemczech

4% części z Tajwanu i Singapuru

2,5% proces marketingowy i reklamowy z Wielkiej Brytanii

1,5% przetwarzanie danych w procesie produkcji Irlandia

37% wartość generowana w USA.

W okresie współczesnym:

- szczególnie natężone zjawisko outsourcingu i offshoringu,
- wiodąca rola kapitału intelektualnego,
- główni aktorzy i beneficjenci korporacje ponadnarodowe.

W wyniki globalizacji ekonomicznej następuje:

- globalizacja stylu życia (czyli macdonaldyzacja społeczeństw) a to oznacza ograniczenie, a nie zwiększenie swobody wyboru,
- wzrost zróżnicowania dochodów pomiędzy osobami o wysokich i niskich kwalifikacjach,
- delokalizacja rynków pracy.

Outsourcing- przesunięcie zamówień, produkcji, usług tzn. procesów biznesowych lub ich części do innej firmy.

Offshoring - przesunięcie procesów biznesowych poza granice kraju.

Sam Palmisano, prezes IBM (Financial Times z 12.06.2006 „Multinationals have been superseded”) artykuł ogłoszony tuż po zapowiedzi IBM o zainwestowaniu w Indiach około 6 mld USD.

Zmiana modelu działania korporacji międzynarodowych (1):

- już nie centrala, która wszystko wymyśla i oddziały, które wykonują polecenia (XX w),
- współcześnie: sieć partnerów biznesowych, dostawców i klientów, wspólnie tworzy model biznesowy, wspólnie inicjuje i tworzy innowacje,

Zmiana modelu działania korporacji międzynarodowych (2):

- korporacje wykorzystują postęp technologiczny do rozszczępienia procesów biznesowych optymalnego ich wykorzystania w różnych lokalizacjach w celu dostarczenia globalnemu klientowi produktu lub usługi o jak najwyższej jakości po konkurencyjnej cenie.
- odejście od prostego modelu maksymalizacji zysku w krótkim czasie, do modelu w którym korporacja staje się globalnym partnerem społecznym dla rządów i organizacji międzynarodowych.

Wniosek pozytywny dla Europy Środkowej-Wschodniej

Przygotowanie poprzez system edukacji społeczeństwa (a nie tylko wyselekcjonowanych kadr) o tak atrakcyjnych kwalifikacjach aby dla korporacji dane państwo stało się docelową lokalizacją dla **długotrwałego** prowadzenia części działalności biznesowej.

Ranking regionów, według indeksu Kearney'a:

	Gospodarka	Kontakty	Technologie	Polityka	Indeks Kearney'a
Europa Zach.	1,7	1,3	1,1	4,6	6,0
Ameryka Płn.	1,0	0,9	2,1	4,6	5,8
Azja Płd-Wsch.	1,6	0,7	0,3	3,0	3,8
Europa Środ-Wsch.	0,8	0,7	0,3	2,5	2,9
Ameryka Łacińska	1,0	0,2	0,1	2,0	2,5
Płd. Azja	0,2	0,3	0,0	1,9	1,0

Największa nasza słabość: technologie !

DEMOGRAFIA

Wg ONZ

	1950 mln	2005 mln	2050 mln	1950 %	2005 %	2050 %
Azja	1400	3900	5200	55	60	57
Afryka	224	906	1937	9	14	21
Europa	547	728	653	21	11	7
Pozostali Ameryki, Australia Oceania	383	976	1375	15	15	15

Źródło: ONZ (<http://esa.un.org/unpp/>)

Europie grozi trzykrotny procentowy spadek udziału w ludności świata.

Szacowana wielkość relatywna gospodarek w roku 2005 i 2050 (w odniesieniu do gospodarki USA)

Źródło: Hawksworth J. „The world in 2050 PWC” marzec 06

	PKB wg kursów rynków		PKB wg parytetu siły nabywczej	
	2005	2050	2005	2050
USA	100	100	100	100
JAPONIA	39	23	32	23
NIEMCY	23	15	20	15
UK, FR, IT, ES (Średnio)	14,5	11,5	13,5	11,5
MEKSYK	6	17	9	17
BRAZYLIA	5	20	13	25
ROSJA	5	13	12	14
TURCJA	3	10	5	10
CHINY	18	94	76	143
INDIE	6	58	30	100

W ciągu najbliższych około 40 lat:

- Silne przesunięcie centrum gospodarczego świata do Azji zarówno ze względów demograficznych jak i gospodarczych oraz równie silne zmniejszenie znaczenia Europy, a ile obecne trendy pozostaną bez większych zmian

TRZY GIGANTY:

USA, Chiny, Indie.

INDIE

- Obszar: 3 287 590 km² (2007)
- Populacja: 1,13 mld (2007)
- Realna stopa wzrostu PKB: 9,4%
- PKB na jednego mieszkańca (parytet siły nabywczej): 3800 dol.
- Bezrobocie: 7,8% (2006)
- Odsetek populacji żyjącej poniżej progu ubóstwa: 25% (2002)
- Wartość eksportu: 112 mld dol.
- Wartość importu: 187,9 mld dol.
- Kurs rupii do dolara: 39,8 (2007)
- Główne źródła importu: Chiny, USA, Niemcy, Singapur
- Główne kierunki eksportu: USA, Zjednoczone Emiraty Arabskie, Chiny, Wielka Brytania

CHINY

- Obszar: 9 596 960 km² (2007)
- Populacja: 1,32 mld (2007)
- Realna stopa wzrostu PKB: 11,1%
- PKB na jednego mieszkańca (parytet siły nabywczej): 7800 dol.
- Bezrobocie: 4,2% (2005)
- Odsetek populacji żyjącej poniżej progu ubóstwa: 10% (2004)
- Wartość eksportu: 974 mld dol.
- Wartość importu: 777,9 mld dol.
- Kurs juana do dolara: 7,52 (2007)
- Główne źródła importu: Japonia, Korea Południowa, USA, Niemcy
- Główne kierunki eksportu: USA, Japonia, Korea Południowa, Niemcy

Proces metropolizacji:

„megacities” w 2015:

5 w Ameryce; NY, LA, MC, SP,
BA 83,7 mln (śr. 16,7)

2 w Afryce: Lagos, Cairo 38,8 (śr.19,4)

7 w Azji i Oceanii: Karachi, Mumbai,
Calcutta, Dhaka, Pekin, Tokyo, Shanghai,
Jakarta, 174,4 (śr. 21,8)

Czy Europa Środkowo-Wschodnia:

- Zmieni obecny trend kurczenia się ludności
- Zatrzyma negatywną część migracji ludności (wyjazdy na stałe najlepiej wykwalifikowanych („drenaż mózgow”) i najbardziej przedsiębiorczych.

Zmiana znaczenia zasobów

W erze przemysłowej – kapitał, surowce, technologie

W erze poprzemysłowej- wiedza, technologie, kapitał

Globalizacji i internacjonalizacji towarzyszy rozwój technologii informacyjnych i komunikacyjnych a to sprawia, że najważniejszym czynnikiem rozwoju gospodarczego jest **WIEDZA**.

CECHY NOWEJ GOSPODARKI:

- wysoki poziom naukowo-techniczny,
- szybki rozwój ICT
- istnienie zdolnych do podejmowania ryzyka inwestycyjnego rynków kapitałowych,
- wysoka innowacyjność i przedsiębiorczość.

Inna nazwa:

Gospodarka oparta na wiedzy

Kilka definicji (1):

Technologie – organizacja wiedzy służącej celom praktycznym.

Technika – maszyny i urządzenia.

High-tech- dziedziny i wyroby odznaczające się wysoką intensywnością B+R, w których nakłady na B+R przewyższają 4% wartości sprzedaży.

Kilka definicji (2):

Innowacje:

- 1) koncepcje, pomysły nowych rozwiązań lub modernizacji w różnych dziedzinach życia społeczeństwa (a więc także w gospodarce) oraz w przyrodzie,
- 2) Twórcze zmiany w systemie społecznym, w strukturze gospodarczej, technice i przyrodzie,
- 3) W ujęciu OECD innowacja to pierwsze wykorzystanie technologii lub wiedzy w nowy sposób, zakończone sukcesem rynkowym.

W krajach wysokorozwiniętych około 75% nakładów na B+R przypada na korporacje transnarodowe.

W krajach wysokorozwiniętych około 2/3 na nakładów na B+R pochodzi z gospodarki (a u najlepszych 3/4), a 1/3 ze środków publicznych. W Polsce jest odwrotnie.

Wykorzystanie nowoczesnych technologii w 2002 (dane światowego Forum Ekonomicznego):

1.	Finlandia – ocena	5,92
2.	USA	5,79
3.	Singapur	5,74
4.	Szwecja	5,58
10.	Niemcy	5,29
20.	Japonia	4,95
30.	Węgry	4,30
39.	Polska	3,85
	Słowacja	3,85

W 2000 r. w Europejskim Biurze Patentowym (EPO) zgłoszono 106 730 patentów, w tym 37027 w ICT

Pierwsza trójka w przeliczeniu na 1 mln mieszkańców:

1. Szwajcaria (ponad 350)
2. Niemcy (ponad 250)
3. Finlandia (ponad 250)

Patenty w dziedzinie ICT (w %)

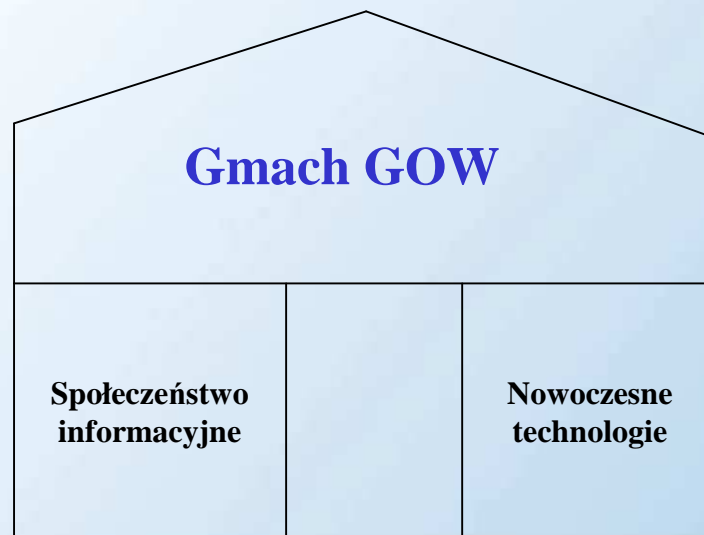
Pierwsza trójka:

1. Finlandia (57%)
2. Izrael ~ 50%
3. Korea Płd. ~ 50%

Gospodarka oparta na wiedzy to nowy etap w rozwoju gospodarki oraz społeczeństwa, w którym podstawowymi czynnikami produkcyjnymi są wiedza i informacja.

Zarówno wiedza jak i informacja w przeciwieństwie do klasycznych surowców w procesie produkcji (usług) się nie zużywają. Można je wykorzystywać w sposób nieskończony.

Dwa fundamenty gospodarki opartej na wiedzy

Wskaźnik poziomu rozwoju GOW w % (za Financial Times z 30.10.2001):

- 1. Szwajcaria ponad 50%**
- 2. Szwecja około 45%**
- 3. USA około 40%**
- Polska około 6-7%**

Cechy nowoczesnej gospodarki (GOW):

- era globalnych rynków,
- deregulacja rynków,
- wzrost inwestycji we własność intelektualną,
- procesy ustawicznego uczenia się,
- duża mobilność kapitału ludzkiego,
- wzrost liczby nowych produktów i usług,
- rosnąca rola technologii, kapitału ludzkiego i innowacji,
- zmiany w organizacji i dystrybucji.

Źródło: za A. Fazlagić „Społeczeństwo wiedzy w „Problemy jakości” 9/2000, str.4-8 (wybór cech własnych KP)

Różnice pomiędzy gospodarką przemysłową a GOW:

CECHY	GOSPODARKA PRZEMYSŁOWA	GOW
Główny zasób	Kapitał	Wiedza
Ludzie (pracownicy)	Źródło kosztów	Inwestycja
Struktura organizacyjna	Hierarchiczna	Sieciowa
Strategia	Konkurencja	Kooperacje i konkurencja
Wartość rynkowa	Głównie aktywa finansowe i rzeczowe	Głównie kapitał intelektualny (tzn. aktywa niematerialne)
Ciągłe zmiany	Zagrożenie	Szansa, okazja
Rozwój	Liniowy, możliwy do zaplanowania	Chaotyczny
Dominujący sektor	Przemysł ciężki	Usługi, przetwarzanie wiedzy i informacji

Nowe przemysły (1):

- ICT (informatyka i komunikacja),
- Przemysł życia
  - : odkodowanie genomu dla patologii (lepsze zrozumienie chorób dla bardziej efektywnych diagnoz i leczenia)
  - : inżynieria biomedyczna: nowe „inteligentne” materiały zastępujące części ludzkiego ciała
  - : terapie i rozwój lekarstw
  - : modyfikacje genetyczne

Nowe przemysły (2):

- inżynieria materiałowa: materiały nowych generacji,
- nanotechnologie,
- przemysł czasu wolnego (w tym multimedia, turystyka, rozrywka),
- przemysł edukacyjny, w tym kształcenie przez całe życie.

Rozwój klastrów jako sposób na
konkurowanie
z korporacjami międzynarodowymi.

WYŻSZA SZKOŁA
NATIONAL - LOU

Konkurowanie z korporacjami międzynarodowymi bardzo trudne w obszarze produkcji szczególnie w dziedzinach, w których są potrzebne bardzo duże inwestycje w B+R, znacznie łatwiejsze w obszarze usług, szczególnie gdy podstawą działania firmy staje się **NOWY PRODUKT**.

W gospodarce opartej na wiedzy
najważniejszą przewagą
konkurencyjną danego państwa staje
się wysoka jakość systemu edukacji
(przykład Finlandii).

WYŻSZA SZKOŁA
NATIONAL - LOU

W wykładzie nie poruszono spraw:

- regionalnej integracji,
- zasobów surowcowych,
- handlu międzynarodowego,
- przepływów kapitałowych, w tym bezpośrednich inwestycji zagranicznych,
- rynków finansowych i szeregu innych zagadnień.

Uwagi dotyczące Europy Wschodniej (1) (na bazie doświadczeń polskich):

- bariery wejścia na rynek w dziedzinach zdominowanych przez korporacje międzynarodowe są bardzo wysokie (np. w przemyśle farmaceutycznym) ale i tam znajdują się nisze na nowe produkty,
- największą zachętą do inwestycji bezpośrednich jest stabilne i przychylne przedsiębiorcom prawo gospodarcze (to ważniejsze niż tania siła robocza),
- nie da się zapewnić długotrwałego rozwoju gospodarczego bez sprawnej i nowoczesnej infrastruktury teleinformatycznej.

Uwagi dotyczące Europy Wschodniej (2) (na bazie doświadczeń polskich):

- największą przewagą konkurencyjną we współczesnej gospodarce stają się wykształceni ludzie, innowacyjni, otwarci na zmiany, kształcący się przez całe zawodowe życie,
- wygrają te państwa, które stworzą u siebie warunki do powstawania takich firm jak Microsoft czy Nokia,
- kluczem jest podniesienie poziomu przedsiębiorczości i innowacyjności.

Wniosek – przykry dla liberała gospodarczego:

- stała, bardzo istotna rola państwa (prawo, edukacja),
- rosnąca rola państw (patrzac na sposób rozładowywania kryzysu finansowego).

WYŻSZA SZKOŁA
NATIONAL - LOU

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ

dr Krzysztof Pawłowski

Krzysztof.Pawlowski@wsb-nlu.edu.pl